

Bufdir

PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG
BARNEVERN
Postboks 4623 Nydalen
0405 OSLO

Deres ref.: AR592429870
Vår ref.: 14/1554-153
Saksbehandler: Kristin Alfsen
Dato: 15.02.2024

Innvilger tilskudd til Regionalt kunnskapssenter for barn og unges psykiske helse, region øst og sør (RBUP Øst og Sør), over statsbudsjettet 2024 kap. 765, post 74

Helsedirektoratet viser til deres søknad om tilskudd 09.01.2024 over tilskuddsordningen Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse. Det vises også til avklaring til søknaden mottatt per e-post 01.02.2024.

For beskrivelse av mål, kriterier for måloppnåelse, overordnede føringer for arbeidet og søknads- og rapporteringskrav vises det til tilskudsregelverket fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) 26.09.2023. Tilskudsregelverket for ordningen ligger ved tilskuddsbrevet¹ og legger rammene for all aktivitet finansiert med tilskudd innvilget over ordningen. All aktivitet omtalt i tilskudsregelverket og dette brevet skal dekkes gjennom grunntilskuddet fra Helsedirektoratet om ikke annet er spesifisert.

Tilskudd til RKBU/RBUP innvilges i samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). For å gi en samlet og helhetlig oversikt over arbeid tillagt sentrene inkluderer dette brevet informasjon om midler og oppgaver fra Bufdir.

1. INNVILGELSE AV TILSKUDD

1.1. Omfordeling etter forskningspoeng

Jf. Prop. 1 S skal 2% av grunntilskuddet til flere kompetansesentre omfordeles basert på sentrenes forskningspoeng. Det vises til Prop. 1 S (2023-2024, s.251) for ytterligere omtale.

¹ Vedlegg 2.

Innføringen av resultatbasert finansiering medfører at tilskuddsmidler flyttes mellom kap.post 765.74 og 765.75. Omfordelingen mellom sentrene på kap. 765, post 74 og post 75, vises i tabell 1:

Kompetanse senter	Grunnbevilgning	2% av grunnbev.	Forsknings poeng % (2020-2022)	Resultatbasert tilskudd (avrundet)	Endelig fordeling 2024
RBUP Øst og Sør	93 970 824	1 879 416	16,38 %	883 000	92 974 408
RKBU Vest	37 680 900	753 618	13,38 %	722 000	37 649 282
RKBU Midt-Norge	30 342 520	606 850	18,56 %	1 001 000	30 736 670
RKBU Nord	35 805 756	716 115	13,21 %	712 000	35 801 641
NKVTS	50 000 000	1 000 000	29,64 %	1 599 000	50 599 000
NSSF	21 900 000	438 000	8,83 %	477 000	21 939 000
Sum	258 900 000	5 394 000	100 %	5 394 000	269 700 000

1.2. Innvilgelse av tilskudd over kap. 765 i 2024

Helsedirektoratet innvilger tilskudd på til sammen 95 805 807 kroner til RBUP Øst og Sør over 765.74 på statsbudsjettet for 2024.

Tabell 2 gir en oversikt over formål fastsatt i Prop. 1 S (2023-2024) og beløp som utbetales til RBUP Øst og Sør øremerket disse:

Kapittel.post	Formål	Beløp i hele kroner
765.74	Grunntilskudd*	92 974 407
765.74	Arbeid med implementering av FACT ung**	2 831 400
765.74	Tilskuddsbeløpet RBUP Øst og Sør får utbetalt i år er totalt	95 805 807

*Fordelt med vektning av fordelingsnøkkel 80% og gammel fordeling 20%, som avklart i møte 20.10.23.

** Fordelt i tråd med prosentfordeling etter nøkkel for sentrenes grunntilskudd.

Det presiseres at senterets grunntilskudd inkluderer midler bevilget i statsbudsjettet tidligere år til styrket arbeid med særlige formål.

Tabell 3 viser utbetalingen fordelt på to terminer, februar og juni:

Termin dato	Terminbeløp	Kapittel.post
Februar	47 902 904	765.74
Juni	47 902 903	765.74

I vår vurdering har vi blant annet lagt vekt på tildelingskriterier, søknadens budsjett, forventet måloppnåelse og fremdriftsplan.

Tilskuddet skal brukes i samsvar med budsjett og tiltak som er beskrevet i søknaden, regelverket for ordningen og kravene i dette brevet.

For 2024 er det bevilget 203 800 000 kroner til tilskuddsordningen. Vi har i januar 2024 mottatt 4 søknader, og av disse har 4 fått tildelt tilskudd.

1.3. Tilskudd fra Bufdir over kap. 854 i 2024

Bufdir vil innvilge tilskudd på inntil 4 119 000 kroner til RBUP Øst og Sør over kap 854, post 72, på statsbudsjettet for 2024.

1. termin: 2 059 500 kroner
2. termin: 2 059 500 kroner

2. SÆRSKILTE SATSINGER OG OPPGAVER

Det vises til vedlagt tilskudsregelverk for RKBU/RBUP som beskriver sentrenes løpende ansvarsområder og fastsatte krav til arbeidet. Under punkt 2 i tilskuddsbrevet omtales særskilte satsinger og oppgaver som sentrene/senteret skal jobbe med som del av den tilskudsfinansierte aktiviteten.

Nye satsinger og særskilte oppgaver dette året, samt arbeid videreført fra tidligere år hvor det skal gjennomføres en vesentlig dreining i 2024, har en utvidet omtale. For mer informasjon om arbeidet med særskilte oppgaver for øvrig vises det til tidligere tilskuddsbrev, eventuelt relevant melding / plan fra sentrale myndigheter, eller sentrenes egne planer for arbeidet.

2.1 Sentrale planer

RKBU/RBUP skal i 2024 iverksette eller videreføre arbeidet med alle tiltak som sentrene har et ansvar for å bidra til i gjeldende opptrappings- og handlingsplaner, med unntak av allerede fullførte eller avsluttede tiltak. Videre skal sentrene understøtte sentrale myndigheter og øvrige

kompetansesentre i arbeid med planer, strategier, retningslinjer og dokumenter som har relevans for kjerneområdene, og gjennom samarbeid med andre kompetansesentre bidra til at tilgrensende fagområder i større grad ses i sammenheng. Det vises til vedlegg 1 "Sentrale planer, veiledere, retningslinjer, strategier og annet materiell". Listen er ikke uttømmende. Sentrene skal holde seg fortløpende oppdatert på relevant materiell og offentlige utgivelser som retningslinjer, veiledere og rundskriv innen fagområdene.

2.1.1 Meld. St. 23 (2022–2023) Opptappingsplan for psykisk helse (2023–2033)

Regionale og nasjonale kompetansesentre skal bidra i arbeidet med å implementere føringer i Opptappingsplan for psykisk helse i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Rapporteringen fra kompetansesentrene skal synliggjøre hvordan føringer og tiltak i opptappingsplanen er ivaretatt i arbeidet og eventuelt hvordan opptappingsplanen er tatt hensyn til ved prioriteringer og på annen måte lagt til grunn for innsats i 2024.

Helsedirektoratet vil i løpet av 2024 gå i dialog med kompetansesentrene om den nye opptappingsplanen.

FACT ung

Det vises til Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033) der tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov er ett av tre innsatsområder. RKBU/RBUP skal gjennom veiledning, opplæring og oppfølging bidra til videre implementering av FACT ung. Dette i samarbeid med statsforvaltere og andre kompetansemiljøer.

Sentrene skal understøtte statsforvaltere og andre kompetansesentres arbeid med etablering og drift av regionale nettverk og kompetansehevende tiltak, samt gi faglige innspill til håndbøker og andre produkter som inngår i arbeidet med FACT ung. NAPHA har ansvar for å koordinere utrulling av ACT/ FACT og FACT ung i samarbeid med andre nasjonale og regionale aktører.

RKBU/RBUP skal bidra til lokalt implementerings-, utviklings- og kvalitetssikringsarbeid av modellen FACT ung. Dette gjennom deltakelse i nasjonale og regionale arbeidsgrupper, nettverkssamlinger, opplæring og fidelitymålinger. Det forutsettes at de fire RKBU/RBUP sikrer hensiktsmessig samarbeid seg imellom, for deling av erfaring og kunnskap og effektiv ressursutnyttelse på tvers av regioner, med mål om likeverdig implementering over tid.

I 2024 er det bevilget totalt 6 000 000 kroner til de fire RKBU/RBUP over kap. 765, post 74, øremerket sentrenes arbeid med FACT ung. Det øremerkede tilskuddet gis blant annet til gjennomføring av regionale nettverkssamlinger. Tilskudd fordeles i tråd med prosentfordeling i nøkkel for sentrenes grunntilskudd. Se brevets punkt 1 for samlet oversikt over de økonomiske rammene i 2024.

2.1.2 Prop. 36 S (2023-2024) Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024-2028)

Regjeringen la i desember 2023 frem Prop. 36 S (2023-2024) Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024-2028). Trygghet for alle. RKBU/RBUP skal bidra til å realisere mål i planen. Det skal synliggjøres i rapporteringen hvordan planens er tatt hensyn til ved prioriteringer og på annen måte lagt til grunn for innsats i 2024.

Opptappingsplanen trekker blant annet frem at RVTSene skal initiere hensiktsmessig koordinering og samarbeid med RKBU/RBUP når det gjelder sentrenes bidrag til at kommunene og fylkeskommunene jobber systematisk med at barn får alderstilpasset og helhetlig opplæring om mobbing, vold og seksuelle overgrep, og at voksne kan snakke med barn de er bekymret for på en måte som trykker barnet. Det vises i denne forbindelse til punkt 2.9.

Flere innsatsområder som siden 2021 har hatt en forankring i Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner (2021-2024) - Frihet fra vold videreføres som del av opptappingsplanen. Det vises til punkt 2.1.3 under.

2.1.3 Frihet fra vold. Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner (2021–2024)

RKBU/RBUP skal ved forespørsel bistå RVTSene i oppfølging av planen mot vold i nære relasjoner (2021-2024) "Frihet fra vold". Handlingsplanen skal ses i sammenheng med andre planer og rapporter på feltet.

Planen "Frihet fra vold" utgår i 2024 og flere innsatsområder videreføres med forankring i ny Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner.

Tiltak 7 i planen (HOD): *Helhetlig og planmessig utvikling av arbeidet rettet mot voldsutøvere og overgripere*

Helsedirektoratet utarbeidet i 2022 en overordnet strategi for arbeidet rettet mot personer som står i fare for eller har utøvd vold eller skadelig seksuell atferd. Et pågående konseptutredningsprosjekt knyttet til strategien har et særskilt fokus på forebygging av skadelig aggressiv atferd (SAA) og skadelig seksuell atferd (SSA) hos barn og ungdom, i kommunale helse- og omsorgstjenester og i spesialisthelsetjenesten (psykisk helsevern, rus og habilitering).

Helsedirektoratet skal blant annet foreslå løsninger på prioriterte tiltak knyttet til strategien i 2024, basert på et pågående innsiktsarbeid. RVTSene og RKBU/RBUP vil i 2024 bli invitert til å komme med innspill til arbeidet med utvikling av løsninger og implementering av disse.

RKBU/RBUP skal anvende og formidle ny kunnskap om tiltak for barn og unge som utøver vold og seksuell vold. Herunder, videreføre arbeid knyttet til kunnskapsoppsummering om måleinstrumenter og tiltak (forebygging og behandling). Resultatet av vurderingen skal følges opp i 2024. RKBU/RBUP bes videreføre dialogen med RVTSene om behov for utviklingsarbeid.

2.1.4 Handlingsplan for forebygging av selvmord (2020-2025)

Forebygging av selvskading og selvmord og ivaretagelse av barn og unge som pårørende og etterlatte

RKBU/RBUP skal gjøre "Veiledende materiell for kommunene om forebygging av selvskading og selvmord" kjent gjennom sitt arbeid. Sentrene skal bistå RVTsene i arbeidet med implementering av veiledende materiell og "Etter selvmordet – en veileder om ivaretagelse av etterlatte ved selvmord" med et særskilt fokus på barn og unge som etterlatte.

RKBU/RBUP skal sammen med RVTsene og andre relevante sentre bidra til opplæring av tjenestene om oppfølging av barn og unge som pårørende av personer som har forsøkt å ta sitt eget liv og barn som etterlatte av personer som har tatt sitt eget liv.

RKBU/RBUP skal sende en kort felles statusrapport på arbeidet 15. juni 2024, i forbindelse med Helsedirektoratets rapportering på handlingsplanen.

2.2 Sentrale satsinger

Viktige fokusområder i sentrenes arbeid med satsingsområdene under er lederforankring, koordinert kompetansestøtte, tverrfaglig og tverretattlig samordning og samarbeid. Et godt samarbeid med statsforvalteren er avgjørende. Aktuelle videreførte satsinger i 2024 som skal omtales særskilt i tilskuddsrapporten er:

2.2.1 Program for folkehelsearbeid i kommunene

RKBU/RBUP skal bidra inn i program for folkehelsearbeid med kompetansestøtte på barn og unges psykiske helse og livskvalitet, og evalueringskompetanse mot regionalt og kommunalt nivå. Bidraget skal skje i nært samarbeid med fylkeskommunene. Sentrene skal bidra til at arbeidet i programmet ses i sammenheng med relevante innsatser som regionale faglige nettverk/fora for kommuner. Som en del av sitt arbeid knyttet til programmet har sentrene publisert nettsiden implementere.no i 2023. Alle fire sentre skal bidra i arbeidet med oppdatering og kvalitetssikring av nettsiden, med utgangspunkt i tilbakemeldinger fra kommuner og fylkeskommuner. Arbeidet må ses i sammenheng med punkt 2.12 om nettbasert formidling.

2.2.2 Tverrfaglig samarbeid og tverrsektoriell samordning

RKBU/RBUP skal gjennom innsats innen eget fagområde bidra i arbeidet med satsinger og tiltak innrettet mot tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og samordning (herunder opplæringsprogrammet Tidlig Inn og BTI/BTS). Sentrene skal se aktivitetene innrettet mot tverrsektorielle innsatsområder i sammenheng, både internt og ved samarbeid med de regionale kompetansemiljøene og statsforvalter for å utveksle kunnskap, erfaringer og bidra til kunnskapsformidling. Dette innebærer at sentrene samordner arbeidet ut mot kommunene, tilrettelegger for at kommunene kan inngå i regionale nettverk og understøtter kommunenes utviklings- og implementeringsarbeid.

Arbeidet skal sees i sammenheng med punkt 2.6 Barnevernreformen.

2.2.3 Rask psykisk helsehjelp (RPH)

RKBU/RBUP skal understøtte NAPHA i sitt arbeid med RPH-modellen når det gjelder kompetansebehov i tjenestene knyttet til unges psykiske helse og hvordan RPH-teamene bør jobbe med ungdom og deres nettverk.

2.2.4 Nasjonalt pasientforløp for psykiske lidelser barn og unge

Helsedirektoratet har i 2023 jobbet med å forenkle og videreutvikle Nasjonale pasientforløp innen psykisk helse og rus. De reviderte pasientforløpene sendes på ekstern høring rundt årsskiftet, og RKBU/RBUP oppfordres til å komme med tilbakemeldinger på endringene og forslag til tiltak i forbindelse med innføringen. I det nye utkastet til nasjonalt pasientforløp har Helsedirektoratet lagt inn lenker til relevante kunnskapsressurser hos sentrene, som for eksempel Ungsinn.no, Tiltakshandboka.no og PsykTestBarn.no.

RKBU/RBUP skal i 2024 bidra til implementeringsaktiviteter knyttet til sentrenes fagområder. Sentrene bes blant annet vurdere hvorvidt og hvordan relevante kunnskapsressurser, verktøy og undervisningsaktiviteter i regi av RKBU/RBUP, kan være en implementeringsstøtte. Det bør også vurderes om det er aktuelt å gjøre ulike tilbakemeldingssystemer kjent. Det kan være hensiktsmessig å lenke til Nasjonalt pasientforløp for barn og unge – psykiske lidelser, i relevante nettressurser fra sentrene. De fire RKBU/RBUP skal sikre dialog på tvers av sentrene, for å fremstå koordinert nasjonalt og regionalt. Målet er likeverdig implementeringsstøtte til tjenestene og effektiv ressursutnyttelse.

2.2.5 Helsehjelp til barn i barnevernet

RKBU/RBUP skal bidra til Helsedirektoratet og Bufdir sitt arbeid med utvikling og implementering av tiltak som skal bidra til at barn i barnevernet får helsehjelp i rett tid når de har behov for det. Sentrene skal bidra til følgende tiltak:

- **Nasjonal faglig retningslinje og faglige råd for tverrfaglig helsekartlegging av barn som skal flyttes ut av hjemmet:** Nasjonal faglig retningslinje Barnevern – tverrfaglig helsekartlegging vil ferdigstilles i mars 2024. RKBU/RBUP skal bidra til å gjøre retningslinjen og [Faglige råd for Bufetats vurdering av tilbud om tverrfaglig helsekartlegging | Bufdir](#) kjent i spesialisthelsetjenesten, barnevernet og andre relevante tjenester, slik at barn som flyttes ut av hjemmet får et likeverdig tilbud om kartlegging.
- **Nasjonalt forløp for barnevern:** Kartleggingen og utredningen av psykisk helse og rus hos barn og unge som er i kontakt med barnevernet er utvidet med somatisk helse, tannhelse og seksuell helse. Sentrene skal bidra til implementering av forløpet som beskriver ansvar, oppgaver og samarbeid mellom den kommunale barneverntjenesten, den kommunale helse- og omsorgstjenesten, den fylkeskommunale tannhelsetjenesten og spesialisthelsetjenestene for barn og unge. RKBU/RBUP bes om å understøtte tjenestene med relevant opplæring og kompetansehevede tiltak knyttet til det faglige innholdet i nasjonalt forløp for barnevern.

2.3 Ny tverrsektoriell veileder – Psykisk helsearbeid barn og unge

Helsedirektoratet har i 2023 publisert veilederen "Psykisk helsearbeid barn og unge" i samarbeid med flere direktorater. Kompetansesentrene innen psykisk helse, rus og vold har bidratt med innspill.

RKBU/RBUP, KORUS og RVTS skal i samarbeid med statsforvalterne bidra til implementering av den nye veilederen på sentrenes fagområder. De tre sentergruppene og statsforvalterne er invitert med hver sin representant til deltakelse i en nasjonal implementeringsgruppe, ledet av Helsedirektoratet.

2.4 Ungdata

RKBU/RBUP skal i samarbeid med KORUS og RVTS bistå kommunene med formidling og analyse av Ungdata og Ungdata junior. Arbeidet videreføres som omtalt i tidligere tilskuddsbrev.

2.5 Barnevernreformen og kommunenes ansvar (Bufdir)

RKBU/RBUP skal i 2024 videreføre arbeidet og samarbeidet med de øvrige regionale kompetansesentrene, statsforvalterne og Bufdir, og bidra til at kommunene arbeider målrettet med omstillingen, inkludert støtte kommunene i deres arbeid med plan for det forebyggende arbeidet. Konkrete innsatser som arbeid med forankrede modeller for tverrsektorielt samarbeid om utsatte barn og unge (punkt 2.2.2) bør sees i sammenheng med dette punktet. Rapporteringen fra kompetansesentrene skal synliggjøre hvordan sentrene har bidratt og støttet kommunene med reformen og plan for forebygging.

2.6 Kommunale læringsnettverk for barnevernstjenesten (Bufdir)

Kommunale læringsnettverk er en del av kompetansestrategien for kommunalt barnevern, Mer kunnskap – bedre barnevern. Læringsnettverk skal bidra til at barneverntjenestene samarbeider om kompetanse- og kvalitetsutvikling, samt om tiltaksutvikling på tvers av kommunegrensene. Sentrene skal sørge for at kommunene er kjent med sentrenes tjenester, og skal bidra inn i nettverkene ved forespørsel. Sentrene skal prioritere å gi bistand til de barnevernstjenester som statsforvalterne identifiserer har særlig behov for sentrenes bistand.

2.7 De utrolige årene (DUÅ)

DUÅ skal bidra til å fremme barns psykiske helse ved å trygge foreldrene i foreldrerollen, styrke barns sosiale-, emosjonelle- og problemløsningsferdigheter, og forebygge og behandle atferdsvansker. RKBU Nord er initiativtaker og har et overordnet ansvar for koordinering av programseriens aktiviteter og stabsfunksjon med et nasjonalt mandat. Alle sentre deltar og utgjør en felles ledelse og bidrar til fortsatt fagutvikling på området.

2.8 Sped- og småbarnsarbeidet/-nettverket

RBUP Øst og Sør har et overordnet ansvar for koordinering av aktiviteter knyttet til sped- og småbarnsarbeidet/-nettverket. Sentrene jobber etter felles strategiplan for arbeidet.

2.9 Tiltak for barn og unge som er utsatt for mobbing og barn og unge som mobber

Sentrene skal utvikle, anvende og formidle ny kunnskap om forebygging av mobbing, herunder tiltak for barn og unge som er utsatt for mobbing. RKBU Vest har ansvar for å koordinere denne oppgaven.² RKBU/RBUP skal initiere dialog og eventuelt samarbeid med NKVTS, RVTSene og de fylkeskommunale mobbeombudene om videre utviklingsarbeid, for å sikre god koordinering og ressursutnyttelse.

2.10 Kompetanse i tjenestene i samiske områder

Samenes status som urfolk (Grunnloven 1814, § 108) pålegger staten et særlig ansvar for å tilby språklig og kulturelt tilpassede helse- og velferdstjenester. Som del av arbeidet med kulturkompetanse i tjenestene skal RKBU/RBUP imøtekomme kompetansebehov i samiske områder knyttet til sentrenes fagområder. Det vises til "Meld. St. 15 (2022-2023) Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar" og varslet stortingsmelding i 2024 om samisk språk, kultur og samfunnsliv som skal handle om folkehelse og levekår i samiske områder. RKBU/RBUP skal blant annet bidra til oversettelse av eget materiell til de samiske språkene når dette er hensiktsmessig og mulig. RKBU Nord og RKBU Midt har et særskilt ansvar for kompetanse i tjenestene i samiske områder i samarbeid med relevante aktører, herunder SANKS, NASAK, statsforvalterne, RVTS, KORUS og NAPHA. Tematikken er også relevant for øvrige regioner med bakgrunn i at samisk befolkning bor i alle deler av landet.

2.11 Nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus og psykisk helsefeltet

Helsedirektoratet skal lansere nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus og psykisk helsefelt i 2024. Målet med anbefalingene er å bidra til en felles forståelse av hvordan bruker- og pårørendemedvirkning bør praktiseres på system, tjeneste og individnivå. De nasjonale faglige rådene skal gi grunnlag for systematisk bruker- og pårørendemedvirkning til nytte for den enkelte og helsetjenesten som helhet. Rådene bygger på de lovpålagte føringene om retten til å medvirke. Erfaringskompetanse, NAPHA, KORUS, RVTS og RKBU/RBUP skal hensynta de faglige rådene som del av grunnlaget for sitt arbeid, og bidra til implementering av rådene, samt gjøre disse kjent gjennom relevante aktiviteter i 2024. Arbeidet må ses i sammenheng med en rekke oppgaver i tilskuddsbrevet.

² RKBU Vest har i flere år også mottatt tilskudd til Olweusprogrammet gjennom tilskuddsordningen "Psykisk helse i skolen".

2.12 Nettbasert formidling

Som et ledd i arbeidet med å fremstå mer enhetlig og tilgjengelig i møte med tjenestene, samt utnytte ressursene effektivt og målrettet, bes RKBU/RBUP om å fortsette å prioritere koordinering av nettbasert formidling. Sentrene drifter og videreutvikler blant annet fellesportalene kunnskapombarn.no og implementere.no. Det samarbeides også om oppdatering og utvikling av sentrenes kunnskapsressurser Ungsinn.no, under ledelse av RKBU Nord, og Tiltakshandboka.no, PsykTestBarn.no og INSUM.no under ledelse av RBUP Øst og Sør. Kunnskapsressursene skal gjennom oppdatert forskningsbasert kunnskap bidra til å styrke kunnskapsbasert praksis i tjenestene. Videre skal kunnskapsressursene gi foreldre, ansatte og ledere i tjenestene, forskere, myndigheter og andre beslutningstakere innsikt i kunnskapsgrunnlaget for måleinstrumenter og tiltak og gjøre de mer tilgjengelig. Kunnskapsressursene skal sees i sammenheng med hverandre og det skal sikres at sentergruppen tilbyr relevante verktøy/ressurser for fagfolk som arbeider med barn og unge innen sentrenes målgruppe. Samarbeid med andre relevante kompetansesentre er også avgjørende for måloppnåelsen, og ressurser som Involvert.no fra region Nord og Bliinvolvert.no fra region Vest benyttes i arbeidet med brukermedvirkning.

2.13 Oppdatert tilskudsregelverk for RKBU/RBUP

Helse- og omsorgsdepartementet fastsatte 26.09.23 et oppdatert tilskudsregelverk for tilskudd Helsedirektoratet tildeler RKBU/RBUP over statsbudsjettet kap. 765, post 74. Det forutsettes at regelverket legges til grunn for all aktivitet finansiert med tilskudd over tilskuddsordningen. Sentrene skal i 2024 jobbe med å tilpasse virksomheten til nytt regelverk, der det er behov for dette.

3. OPPFØLGINGSMØTER OG DIALOG

Eventuelle spørsmål knyttet til tilskuddet, oppgaver omtalt i tilskuddsbrevet eller annet rettes til oppgitt saksbehandler. Kontakten for øvrig mellom Helsedirektoratet og RKBU/RBUP skjer hovedsakelig gjennom overordnet høstmøte, sentergruppemøter og dialogmøter med det enkelte senter etter behov. Partene kan ved behov ta initiativ til at det avholdes flere møter i løpet av året.

Dialogmøte om måloppnåelse og rapportering (april/mai)

Kompetansesenteret, senterets eier og Helsedirektoratet er forpliktet til å gjennomføre dialogmøte om måloppnåelse og rapportering forrige år, og eventuelt andre aktuelle temaer, *ved behov*. Bufdir inviteres og vurderer egen deltakelse. Et slikt møte vil normalt legges til april/mai. Møtet gjennomføres digitalt.

Psykisk helse, rus og vold – overordnet høstmøte (oktober, uke 42, onsdag)

Kompetansesenteret er forpliktet til å delta i overordnet høstmøte ved leder eller vara, og oppfordres til å delta fysisk. Til møtet inviteres flere ledere av kompetansesentre, fra

statsforvalterne, Helsedirektoratet og Bufdir. Formålet er dialog og samspill om saker av felles interesse, sett opp mot overordnede behov og utviklingstrekk. Høstmøtet skal legge til rette for rolledeling, koordinering, samarbeid og synergi mellom sentere og statsforvaltere nasjonalt og regionalt. Møtet forberedes og ledes av en programkomité bestående av representanter fra: nasjonalt senter (1), regionale sentre (2), statsforvaltere (2), Bufdir (1) og Helsedirektoratet (2).

Sentergruppemøte (oktober, etter offentliggjøring av forslag til statsbudsjett for neste år)

Kompetansesenteret er forpliktet til å delta i felles møte for sentergruppen RKBU/RBUP, arrangert av Helsedirektoratet og Bufdir. Ved behov kan sentergruppemøtet gjennomføres samlet for flere sentergrupper. Formålet er styringsdialog og fagdialog om sentrenes tilskudd og innsatser sett opp mot overordnede behov og føringer for de regionale sentergruppene arbeid. Møtet gjennomføres digitalt.

Regional fagsamling

De regionale kompetansesentrene og NAPHA skal i 2024 invitere statsforvalterne i egen region til samarbeid om planlegging og gjennomføring av en regional fagsamling for relevante medarbeidere og representanter fra bruker- og pårørendeorganisasjoner. Bruker- og pårørendeorganisasjoner skal inviteres til å delta i planlegging og gjennomføring. Formålet med samlingen er kunnskapsdeling, å styrke strategisk samarbeid og koordinering, og skape engasjement for det regionale psykisk helse- og rusarbeidet. Har regionen allerede en slik arena kan videreføring eller videreutvikling av det etablerte være hensiktsmessig. Regionen avgjør om Helsedirektoratet og Bufdir inviteres til samlingen.

Meld. St 23 (2022 -2023) Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033) kan være et egnet tema for fagsamlingen i 2024. Kommunale lavterskeltilbud prioriteres i planens første fase.

Statsforvalterne skal bistå i gjennomføringen av Opptappingsplanen for psykisk helse. Dialog med brukere og pårørende om deres erfaringer, ønsker og forventninger til samarbeid om utvikling av tiltak er viktig i gjennomføringen av planen i kommunene.

I tråd med felles samfunnsoppdrag for RKBU/RBUP, KORUS, RVTS og NAPHA fra HOD (2015), sentrenes tilskuddsregelverk og styringsdokumentene for statsforvalteren har embedene og sentrene et gjensidig ansvar for godt samarbeid i regionen.

Sentergruppemøte om tilskuddsbrev (desember)

Kompetansesenteret og Helsedirektoratet er forpliktet til å gjennomføre dialogmøte om overordnede føringer og neste års tilskuddsbrev i desember. Bufdir inviteres og deltar ved behov. Møtet gjennomføres digitalt.

4. RAPPORTERINGSKRAV

For informasjon om rapporteringsfrist, krav til rapportering på måloppnåelse og regnskap vises det til vedlagt tilskuddsregelverk for RKBU/RBUP.

4.1. Revisorkontroll

Regnskapet skal revideres av statsautorisert revisor i samsvar med Den norske revisorforenings standard ISA 805 "Særlige hensyn ved revisjon av enkeltstående regnskapsoppstillinger og spesifikke elementer, kontoer eller poster i en regnskapsoppstilling".

Tilskuddsmottaker må gi revisor en kopi av dette vedtaksbrevet før revisorkontroll.

Revisjonsberetningen skal inneholde følgende informasjon om tiltaket:

- navnet på tiltaket som er revidert av revisor
- innvilget tilskuddsbeløp fra Helsedirektoratet
- resultat, hvor eventuelle ubrukte midler fremkommer

Dersom innvilget tilskudd er høyere enn 200 000 kroner per år, mens forbruket er lavere enn 200 000 kroner per år, kan det leveres revisorbekreftelse for to år av gangen.

Krav til revisorbekreftelse gjelder ikke for tilskuddsbeløp mindre enn 200 000 kroner.

5. KLAGERETT

Dere kan klage på vedtaket. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt dette brevet.

Klagen skal sendes til Helsedirektoratet (postmottak@helsedir.no eller vår postadresse) og merkes med vår referanse, 14/1554.

Helsedirektoratet vurderer først om det er grunnlag for å endre vårt vedtak. Hvis vi ikke endrer vedtaket, sendes klagen for endelig avgjørelse i Helse- og omsorgsdepartementet som er klageinstans.

Klageretten følger av forvaltningsloven § 28.

6. AKSEPTER VILKÅRENE FOR TILSKUDET

Dere må fylle ut og sende det vedlagte skjemaet "Aksept av vilkår" til Helsedirektoratet for at vi skal utbetale tilskuddet. Akseptbrevet må sendes til oss så snart som mulig, og senest innen fire uker.

Hvis dere ikke sender oss aksept av vilkårene, kan Helsedirektoratet trekke tilskuddet tilbake.

7. ANNET

All korrespondanse skal sendes til postmottak@helsedir.no eller vår postadresse, og merkes med vår referanse 14/1554.

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet og ser fram til å høre om resultatene.

Vennlig hilsen

Elise Husum e.f.
avdelingsdirektør

Kristin Alfsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN, Siri Kjelstad; PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN, Kaja Kierulf; BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET (Bufdir); RBUP - Regionsenter for barn og unges psykiske helse

Vedlegg 1: Sentrale veiledere, retningslinjer, strategier og annet materiell

Listen er ikke uttømmende. Sentrene skal holde seg oppdatert på relevante offentlige utgivelser knyttet til fagområdene.

Veiledere/veiledende materiell:

- Veileder i [Systematisk folkehelsearbeid - Helsedirektoratet](#)
- Veileder - [Oppfølging av personer med store og sammensatte behov - Helsedirektoratet](#)
- IS-1570 Veileder for poliklinikker innen psykisk helsevern for barn og unge
- Prioriteringsveileder – [Psykisk helsevern for barn og unge - Helsedirektoratet](#)
- Nasjonale pasientforløp psykisk helse og rus (tidligere pakkeforløp) (<https://www.helsedirektoratet.no/tema/psykisk-helse>)
- Nasjonalt forløp: [Barnevern – kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge - Helsedirektoratet](#)
- Veileder - [Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier - Helsedirektoratet](#)
- [Negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold - en veileder til barnevernstjenesten | Bufdir](#)
- IS-2076 Sammen om mestring – Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne
- Veileder for helse- og omsorgspersonells arbeid med vold i nære relasjoner (NKVTS 2018) (www.voldsveileder.nkvts.no)
- IS-1022 Veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjennforente
- IS-1924 God kommunikasjon via tolk – Veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene
- IS-1898 Etter selvmordet – Veileder om ivaretagelse av etterlatte ved selvmord
- [Selvskading og selvmord – veiledende materiell for kommunene om forebygging - Helsedirektoratet](#)
- Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenestene – [Pårørendeveileder - Helsedirektoratet](#)

Retningslinjer:

- Nasjonal faglig retningslinje for [Svangerskapsomsorgen - Helsedirektoratet](#)
- Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorgen. Nytt liv og trygg barseltid for familien - Helsedirektoratet
- Nasjonal faglig retningslinje for [Helsestasjons- og skolehelsetjenesten - Helsedirektoratet](#)
- Nasjonal faglig retningslinje for [Tannhelsetjenester til barn og unge 0–20 år - Helsedirektoratet](#)
- [Hvordan håndtere bekymring for at ansatte har utsatt barn for vold eller seksuelle overgrep - veileder for utarbeidelse av plan | Bufdir](#)
- Nasjonal faglig retningslinje for [Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge - Helsedirektoratet](#)
- [Barn i utlandet - retningslinjer om etterlatte barn i utlandet | Bufdir](#)

- [Politi og barnevern – nasjonale retningslinjer for samhandling](#)

Rapporteringer og datakilder:

- IS-24/8 Kommunalt psykisk helse- og rusarbeid 2023: Årsverk, kompetanse og innhold i tjenestene (SINTEF)
- BrukerPlan (KORFOR) og andre datakilder som beskriver utfordringsbildet lokalt
- Ungdata
- Ungdata junior
- [Kompetansebehov i kommunalt barnevern. En kartlegging gjennomført høsten 2022. \(bufdir.no\)](#)

E-læringsverktøy:

- Ressursportalen om asylsøkere og flyktninger (<http://flyktning.helsekompetanse.no/>)
- Læringsportalen <http://psykososialberedskap.no/>
- E-læringskurs om selvmordsrisikovurdering (NSSF, <http://selvmordsrisikovurdering.no/>)
- [Selvskading SoMe \(selvskading-some.no\)](#)
- Øvingsverktøyet SNAKKE (www.snakkemedbarn.no)
- [Jeg vet](#) – læringsressursen for lærere til bruk i barnehage og skoler
- [Seksuellatferd.no – Ressursside om normal seksuell utvikling, og håndtering av bekymringsfull og skadelig seksuell atferd](#)
- [Avvergingsplikten - plikt.no](#) (NKVTS)
- [Rett til å bestemme over eget liv - Rettentil.no](#) – netressurs om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, æresrelatert vold og kjønnslemlestelse

Strategier:

- Meld. St. 15 (2022-2023) Folkehelsemeldinga. Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar
- Mer kunnskap – bedre barnevern. Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet (2018-2024)
- Nasjonal helse- og samhandlingsplan – fremmes i 2024
- Meld. St. Forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet – legges frem i 2024

Annet:

- [Prop. 100 L \(2020–2021\) - Endringer i velferdstjenestelovgivningen \(samarbeid, samordning og barnekoordinator\)](#)
- [Innst. 581 L \(2020-2021\) Endringer i velferdstjenestelovgivningen \(samarbeid, samordning og barnekoordinator\)](#)
- [Nasjonalt kompetansemiljø for helsestasjon og skolehelsetjenesten \(etableres av FHI i 2023\)](#)

- Riksrevisjonens undersøkelse av psykiske helsetjenester. Dokument 3:13 (2020–2021)
- Program for folkehelsearbeid i kommunene
<https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene>
- Fafo-rapport 2020:02 [Trøbbel i grenseflater](#)
- [NIBR-rapport 2020:22 Styring gjennom støtte og veiledning: lokale effekter av pedagogiske virkemidler for tverrsektorielt samarbeid om barn og unge](#)
- [BarnUnge21 -Forskningsrådet - rapport 2021. Ut av blindsonene](#)
- Handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika (2021–2024) Trygghet, åpenhet og mangfold
- [NASAK | Bufdir](#)

Vedlegg 2:

Regelverk for tilskuddsordning:

Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse (RKBU/RBUP)

1. Mål og målgruppe for ordningen

Målet med tilskuddsordningen er økt kunnskap om beskyttelses- og risikofaktorer for barn og unges psykiske helse og utvikling, samt økt kompetanse og kvalitetsutvikling i tjenestene fra målgruppen og på andre sentrale arenaer for barn og unge og deres omsorgspersoner.

Det overordnede målet for tilskuddsordningen er å bidra til styrket psykisk helse for barn og unge.

Målgruppen for RKBU/RBUP er beslutningstakere, ledere og tjenesteutøvere innen helse- og omsorgstjenesten, barnevernet, familievernet, barnehage-, skole- og utdanningssektoren og relevante frivillige organisasjoner.

2. Kriterier for måloppnåelse for ordningen

Med utgangspunkt i mål for ordningen skal Helsedirektoratet rapportere tilbake til Helse- og omsorgsdepartementet om måloppnåelse på effekt- og resultatnivå. Rapporteringen til Helse- og omsorgsdepartementet er basert på informasjon innhentet fra tilskuddsmottakerne (se punkt 6) og eventuelle andre kilder.

Følgende kriterier legges til grunn for Helsedirektoratets vurdering av måloppnåelse for ordningen som helhet i rapporteringen til Helse- og omsorgsdepartementet:

Effektnivå:

I hvilken grad tilskuddet har bidratt til å oppfylle nasjonale mål innen sentrenes fagområde i den enkelte region, inkludert mål om:

- Utvikling og formidling av ny, relevant kunnskap, av høy kvalitet, som grunnlag for policyutvikling og utvikling av faglige anbefalinger, forebyggende arbeid, tiltaks- og tjenesteutvikling.
- Systematisk arbeid med kunnskapsbasert kompetanseheving, tjenesteutvikling, kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet.
- Prioritering av kunnskapssvake områder og kommunale behov for kunnskaps- og kompetanseutvikling.
- Systematisk helsefremmende og forebyggende arbeid i kommunene.
- Likeverdige tilbud og tjenester til hele befolkningen, uavhengig av alder, bosted, sosioøkonomiske forhold eller minoritetsstatus (jf. §1 i Lov om likestilling og forbud mot diskriminering).
- Strategisk samarbeid og ressursutnyttelse på tvers av tilgrensende fagområder og virksomheter. Dette omfatter også utnyttelse av potensielle synergier, og begrenning av duplisering og overlapp av tiltak og aktiviteter.
- Systematisk bruker- og pårørendemedvirkning i tjenesteutviklingen.

Resultatnivå:

I hvilken grad målgruppen har fått undervisning/opplæring, veiledning, informasjon og nettverk som gir grunnlag for kunnskapsbasert praksis innen sentrenes fagområder.

Helsedirektoratet ser i sin vurdering av måloppnåelse på omfang, type og nedslagsfelt for sentrenes arbeid med:

- kompetanseheving
- tjenesteutvikling
- nettverkssamarbeid
- formidling
- forsknings- og utviklingsprosjekter
- publikasjoner
- målgruppedevirking
- bruker- og pårørendevirking

Helsedirektoratets vurdering av måloppnåelse for ordningen baseres også på:

- Kvalitativ vurdering av ordningens effekter på utviklingen av kunnskapsbasert praksis.
- Målgruppens kontakt med / bruk av sentrene
- Hvor fornøyd målgruppen har vært med kontakten med sentrene. Rapportering fra sentrene vektlegges sammen med annen relevant kunnskap om målgruppens kontakt med / bruk av og tilfredshet med sentrene.
- Resultater av samarbeid og samordning med andre sentre og miljøer på tilgrensende fagområder med relaterte oppgaver som forskning, kompetanseheving og kvalitetsutvikling i og mellom tjenestene

3. Hvem kan søke

- Kommuner
- Fylkeskommuner
- Interkommunale selskaper
- Statlige foretak (f.eks. RHF/HF)
- Frivillige og ideelle organisasjoner (herunder stiftelser)
- Universiteter og høyskoler
- Bedrifter
- Søkere utenfor Norge (f.eks. internasjonale organisasjoner og EU)

Tillegg og presiseringer:

Tilskuddsmottakerne er omtalt i statsbudsjettet og det er kun Regionale kunnskapssentre for barn og unge- psykisk helse (RKBURBUP) som kan søke.

4. Søknaden skal inneholde

- Prosjektbeskrivelse/beskrivelse av eventuelle *øremerkede tiltak i statsbudsjettet* det søkes om tilskudd til

- Budsjett (skal kunne sammenliknes på samme nivå med regnskap dersom regnskap kreves)
- Delfinansiering/tilskudd fra andre instanser
- Egenfinansiering
- Redegjørelse for de interne og eksterne kontrolltiltak som skal sikre korrekt rapportering og måloppnåelse for prosjektet
- Søkerens overordnede vurdering av risiko ved aktiviteten finansiert av tilskuddet, og beskrivelse av eventuelle risikoreducerende tiltak

Søknaden skal undertegnes av styreleder eller den som har signeringsfullmakt.

Tillegg og presiseringer:

Søknaden skal kortfattet beskrive senterets målsetninger, fremdriftsplan og disponering av et eventuelt innvilget tilskudd for året det søkes tilskudd for. Søknaden skal gjenspeile formål og bevilgning omtalt i statsbudsjettet for perioden, og føringer skissert i utkast til tilskuddsbrev. Utkast til tilskuddsbrev for påfølgende år mottas fra Helsedirektoratet i desember året før. Søknad sendes innen 10.01. tilskuddsåret.

Informasjon i søknaden fra senteret om blant annet del-/egenfinansiering og kontrolltiltak/risikovurdering benyttes til å vurdere og utarbeide hensiktsmessige føringer og oppgaver i vedtaksbrevet.

Hvis senteret har ubrukt tilskudd fra året før kan det søkes om overføring av ubrukt tilskudd til påfølgende tilskuddsår. Det vises til punkt 5 for ytterligere informasjon.

5. Tildelingskriterier

- Skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i forventet måloppnåelse
- Ordningen er øremerket i statsbudsjettet
- Kvantifiserbare tildelingskriterier
- Andel av regnskapsførte utgifter

Tillegg og presiseringer:

Kompetansesentrene skal tilrettelegge slik at målgruppen over tid tilbys god og likeverdig tilgang til sentrenes tjenester.

RKBU/RBUP skal i størst mulig grad gjøre forskningskunnskap og materiell som er produsert ved hjelp av tilskudd gratis tilgjengelig for allmenheten. Når det er hensiktsmessig skal sentrene også gjøre seminarer o.a. som sentrene arrangerer med tilskudd lett tilgjengelig for fagfolk fra hele landet.

Når sentrene benytter tilskudd til utvikling av e-læringsløsninger og annet digitalt materiell skal sentrene så langt det er mulig samarbeide og dele materiellet med de øvrige RKBU/RBUP som mottar tilskudd over ordningen. RKBU/RBUP skal sammen sikre hensiktsmessig koordinering og ressursbruk.

Det gis tilskudd til:

- Bistand til målgruppen i implementering av nasjonale normerende produkter, strategier, planer og satsinger.
- Kunnskapsutvikling og tjenestestøtte som utføres på en slik måte at aktiviteten understøtter arbeid og tjenester av god kvalitet over tid.
- Tverrfaglig og tverrsektoriell undervisning/opplæring, veiledning, informasjon og nettverksbygging.
- Arbeid som bidrar til at fagområdene psykisk helse, seksuell helse, rus og vold ses i sammenheng.
- Koordinerings-, samordnings- og annet samarbeid mellom de fire RKBU/RBUP og med andre relevante sentre, forskningsmiljø og aktører regionalt og nasjonalt. Samarbeidet skal styrke

måloppnåelsen for ordningen og tydeliggjøre de ulike virksomhetenes roller og ansvar.

- Arbeid som prioriterer kommuner med særskilt behov og mulighet for å nyttiggjøre seg av tiltak.
- Å drive og delta i praksisnær og praksisrelevant forskning, kunnskapsoppsummeringer og i relevante forskningsnettverk, men dette skal ikke utgjøre hoveddelen av kompetansesentrenes virksomhet. Oppsummering av forskning skal avklares med Folkehelseinstituttet for å unngå dobbeltarbeid.
- Behovsanalyser utført i samarbeid med statsforvalterne og fylkeskommuner i regionen, samt andre kunnskaps- og kompetansesentre på tilgrensende fagområder.
- Utvikling og bruk av samarbeidsrutine for oppgavefordeling mellom statsforvaltere og regionale kunnskaps- og kompetansesentre.
- Systematisk innhenting av kunnskap, og bruk av effektive kunnskapsbaserte verktøy og metodikk. Kunnskapen skal omfatte forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap, bruker- og pårørendekunnskap og -erfaringer.
- Aktivitet mot tjenestene og i egen virksomhet som bidrar til systematisk bruker- og pårørendemedvirkning på systemnivå, tjenestenivå og individnivå.
- Annet arbeid som faller innunder samfunnsoppdraget for flere kunnskaps- og kompetansesentre gitt av Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet (2015).

Tilskuddet skal i sin helhet gå til drift eller annen øremerket aktivitet ved RKBU/RBUP som angitt i statsbudsjett og tilskuddsbrev. Tilskuddet skal nyttes til kostnader som er nødvendig for å nå målsetningen (punkt 1) og bidra til kriteriene for måloppnåelse (punkt 2), sammen med føringer og oppgaver angitt i statsbudsjett og tilskuddsbrev. Tilskuddet kan dekke utgifter til mindre investeringer og utstyr som er nødvendig for forsvarlig drift og måloppnåelse ved senteret. Grunntilskudd og eventuelle tilleggstilskudd skal dekke de relevante drifts- og tilleggsoppgaver, inkludert lønns- og pensjonskostnader.

Det gis ikke tilskudd til:

Tilskudd skal ikke brukes til klinisk virksomhet.

Tilskudd skal ikke benyttes til å bygge opp egenkapitalen. Dette forhindrer ikke nødvendige avsetninger til pensjonsforpliktelser ved behov.

Det gis ikke tilskudd til foretak i statsstøtterettslig forstand. Utgangspunktet for vurderingen av om en enhet er et foretak eller ikke, er om enheten kan sies å drive økonomisk aktivitet. Virksomheten er selv ansvarlig for å vurdere hvorvidt den aktuelle aktiviteten er å anse som økonomisk aktivitet i henhold til statsstøtteregelverket. Virksomheten er selv ansvarlig for at tilskudd ikke benyttes til økonomisk aktivitet (krysssubsidiert), herunder å etablere regnskapsmessige skiller dersom dette er nødvendig.

Virksomheten skal ha rutiner for å forhindre krysssubsidiert mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet. Forbudet mot egenkapitaloppbygging og krysssubsidiert innebærer at virksomheter med oppdragsfinansiert aktivitet eller annen økonomisk aktivitet må ha separate regnskap, se nærmere i punkt 6 nedenfor.

Tilskuddsberegning:

Grunntilskudd til RKBU/RBUP fordeles mellom de fire sentrene jf. Prop. 1 S og etter en fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkel baseres på objektive fordelingskriterier.

Følgende kriterier og vektning benyttes:

- andel barnebefolkning, vektning: 50%

- andel kommuner, vektning: 25%
- andel helseforetak (HF), vektning: 5%
- andel areal, vektning: 20%

En andel av tilskuddet tildeles etter sentrenes forskningspoeng angitt i statsbudsjettet. På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet beregner Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) de årlige forskningspoeng for forsknings- og kompetansesentre utenfor spesialisthelsetjenesten. Følgende indikatorer for måling av forskningsaktivitet benyttes:

- Produksjon av vitenskapelige artikler, bokkapitler og monografier (rapportert i Cristin)
- Avlagte doktorgrader
- Ekstern finansiering fra Norges forskningsråd

Eventuelle tilleggstilskudd til øremerkede formål i Prop. 1 S fordeles likt, eller etter drøfting med og søknad fra sentrene.

Ved ubrukt tilskudd:

Det vises til Helsedirektoratets standardvilkår for tilskudd, med følgende presisering:

- Helsedirektoratet utbetaler tilskudd til sentrets virksomhet innen de årlige rammer fastsatt av Stortinget og bevilget av Helse- og omsorgsdepartementet.
- Hvis senteret har ubrukt tilskudd fra året før, kan det søkes om overføring av ubrukt tilskudd til påfølgende tilskuddsår. Dette forutsetter at senteret kan vise til at den omsøkte overføringen av tilskudd skal gå til å gjennomføre konkrete aktiviteter. Aktivitetene skal beskrives med tilhørende kostnader. Formålet må være i tråd med opprinnelig vedtak og *ikke representere et varig behov for økt driftsramme*.
- Eventuelt ubrukt tilskudd fra året før kan innvilges overført uten avkortning av neste års tilskudd. Ubrukt tilskudd som innvilges overført inngår i det samlede tilskuddsbeløpet som senteret skal rapportere på innen fristen 01.03. påfølgende kalenderår.

6. Rapportering fra tilskuddsmottaker skal inneholde

Rapporteringsfrist er 1.3. året etter tilskudd ble tildelt. Det skal rapporteres for kalenderåret, dvs. per 31.12 året tilskuddet ble tildelt. Eventuelle ytterligere rapporteringskrav fremkommer i årlig tilskuddsbrev.

Måloppnåelse: Tilskuddsmottakers vurdering av gjennomført tiltak og hvordan/i hvilken grad dette har bidratt til at målene for tilskuddsordningen er oppnådd (se regelverkets punkt 1 og 2).

Rapporten fra senteret skal, på en kortfattet og oversiktlig måte, gi informasjon om alle særskilte formål og oppgaver som omtales i statsbudsjett og tilskuddsbrev, og er finansiert med tilskudd fra Helsedirektoratet. Rapporten skal beskrive gjennomført aktivitet, sammen med resultater og vurdering av måloppnåelse. Dette inkluderer hvordan senteret har fulgt opp relevante statlige strategier, planer, satsninger og normerende produkter. Det skal også inkluderes en kortfattet og oppsummerende vurdering av måloppnåelsen i stort og i hvilken grad målgruppen fortsatt har behov for videre bistand.

Rapporteringen skal beskrive:

- Hvordan senteret overordnet vurderer at tilskuddet har bidratt til at nasjonale mål på RKBU/RBUP sitt fagområde oppfylles i den enkelte region
- Aktivitet som har bygget opp kompetanse i målgruppen og bidratt til oppdatert, kunnskapsbasert praksis, inkludert vurdering av resultater og effekter av den nye kompetansen, herunder:
 - Gjennomført undervisning/opplæring, veiledning og informasjonsarbeid
 - Støtte til implementering av nasjonale normerende produkter, strategier, planer og satsinger
 - Støtte til utvikling av forebyggende, avdekkende og oppfølgende virksomhet
 - Støtte til utvikling av helsefremmende og forebyggende oppvekstmiljø
 - Støtte til utvikling av likeverdige tilbud som ivaretar hele befolkningen, inkludert kjønns-, ulikhets- og mangfoldsperspektiv
 - Støtte til systematisk arbeid med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, inkludert langsiktige strukturer for kommunenes arbeid forankret i lokalt planverk
 - Arbeid med praksisnær og praksisrelevant tjenesteutvikling, inkludert gjennomført målgruppedevirking inn i senterets arbeid
 - Gjennomført bruker- og pårørendemedvirking inn i senterets arbeid
 - Formidling og tjenestestøtte via ulike nettbaserte kanaler
- Aktivitet som har bidratt til utvikling av ny kunnskap, inkludert vurdering av resultater og effekter av den nye kunnskapen/aktivitetene, herunder:
 - Utføring eller deltakelse i praksisnære og praksisrelevante forsknings- og utviklingsprosjekter eller forskningsoppsummering på eget område
 - Deltakelse i relevante forskningsnettverk/forum nasjonalt og internasjonalt
 - Vitenskapelig publikasjoner, finansiert med tilskudd, rapportert i Cristin databasen
 - Andre publikasjoner
 - Avlagte doktorgrader finansiert med tilskudd
- Aktivitet som har bidratt til å styrke tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og samordning, inkludert vurdering av resultater og effekter av det styrkede samarbeidet, herunder:
 - Etablering og drift av, eller støtte til lokalt, regionalt eller nasjonalt nettverkssamarbeid
 - Tverrfaglige eller tverrsektorielle tjenesteutviklings- og kompetansehevingstiltak
- Aktivitet som har bidratt til samarbeid og samordning med andre sentre og miljøer med relaterte oppgaver for å sikre gode synergieffekter og ressursutnyttelse, samt unngå overlapp - inkludert vurdering av resultater og effekter av samarbeidet/aktivitetene.

I tillegg til informasjon om måloppnåelse angitt over, skal senterets rapportering gi informasjon om:

- Antall årsverk finansiert gjennom tilskuddet.
- Antall og prosentvis fordeling av deltakere på senterets kompetansehevingstilbud fordelt på sektorene helse, barnevern, barnehage, skole, eventuelt andre.
- Antall og prosentvis fordeling av deltakere på senterets kompetansehevingstilbud fordelt på forvaltningsnivåene kommune, spesialisthelsetjeneste og statlig barnevern.
- Hvor fornøyd målgruppen har vært med kontakten med senteret, og senterets vurdering av kontakten.
- Praksis ved eventuell deltakeravgift for tilskuddsfinansiert aktivitet, herunder hvor stor andel av direkte og indirekte kostnader som dekkes gjennom deltakeravgiften.
- Omtales aktivitet som er finansiert på andre måter enn gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet skal det fremkomme tydelig hvilke midler som har finansiert den omtalte aktiviteten.

Kopi av senterets rapportering knyttet til grunntilskuddet skal sendes til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Regnskap: Budsjett og regnskap fra tilskuddsmottaker skal kunne sammenlignes på samme nivå. Det skal føres separate regnskap for drift (grunntilskudd fra Helsedirektoratet), øremerkede tilleggstilskudd og overført tilskudd, skilt fra øvrig regnskap for eksempel med prosjektkoder. Beregninger for eventuelle overhead-kostnader må redegjøres for.

Dersom tilskuddsmottaker utøver økonomisk aktivitet, må tilskuddsmottaker sørge for et regnskapsmessig skille mellom den økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter. Separate regnskap må føres på en transparent måte og bygge på objektive regnskapsprinsipper, slik at kostnader og inntekter allokeres korrekt. Dette sikrer gjennomsiktighet med hensyn til pengestrømmer fra den økonomiske til den ikke-økonomiske delen av virksomheten. Videre må det etableres en kostnadsfordelingsmekanisme, som sikrer at den økonomiske aktiviteten blir belastet en forholdsmessig andel av de relevante kostnadene. Delen som utøver økonomisk aktivitet må dekke de relevante variable kostnadene og også en forholdsmessig andel av de faste kostnadene. Virksomheten skal dokumentere de separate regnskapene.

Revisorattestasjon: Krav for revisorkontroll og attestasjon er spesifisert i tilskuddsbrevet.

Avtalte kontrollhandlinger: Virksomhetens rutiner for å forhindre kryssubsidiering skal beskrives, inkludert etablerte fordelingsnøkler, og senteret skal rapportere hva som er gjort for å følge rutinen. Revisor/autorisert regnskapsfører skal kontrollere at virksomhetens rutine for å hindre kryssubsidiering er fulgt.

7. Søknadsbehandling

Innstilling om avgjørelser/vedtak skal fremmes av: Helsedirektoratet

Innstilling skal godkjennes av: Helsedirektoratet

Avgjørelser/vedtak skal fattes av: Helsedirektoratet

Hvordan søker skal opplyses om utfallet av søknadsbehandlingen: Ved tilskuddsbrev

Prosess for søknadsbehandling ut over dette: Tilskuddsbrev utarbeides av Helsedirektoratet i samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Endelig tilskuddsbrev til de fire RKBU/RBUP fra Helsedirektoratet fastsettes av Helsedirektoratet.

8. Klage på vedtaket

Tildeling av/avslag på tilskudd under ordningen er et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven §28 er det klagerett.

9. Rutiner for utbetaling

Tilskuddet utbetales først når aksept av vilkår i tilskuddsbrevet er returnert utfylt og signert av tilskuddsmottaker.

Tilskuddsmottaker må varsle Helsedirektoratet dersom adresse, bankkontonummer eller organisasjonsnummer er endret.

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd skal returneres til Helsedirektoratet eller vil kunne avkortes ved neste års tildeling.

10. Oppfølging og kontroll

Helsedirektoratet kan føre kontroll med:

- at tilskudd brukes etter kravene i regelverk og tilskuddsbrev
- at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. bevilgningsreglementet §10, annet ledd.

Helsedirektoratet kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen.

Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Helsedirektoratet kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller.

11. Bortfall av tilskudd og andre reaksjonsformer

Helsedirektoratet har nulltoleranse for mislighold av tilskudd. Dette gjelder også for tilskudd hvor tilskuddsforvaltningen er delegert til andre aktører, for eksempel statsforvalteren.

Helsedirektoratet er pliktig til å gjøre tiltak når det framkommer informasjon om mulig mislighold av tilskudd. Direktoratet kan stanse utbetaling av tilskudd ved mistanke om at mottaker gir uriktige opplysninger eller at mottaker ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser. Videre kan Helsedirektoratet kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom det er dokumentert mislighold, herunder at mottaker ikke oppfyller kravene som stilles i regelverket eller at det er gitt uriktige opplysninger.

Helsedirektoratet har også anledning til å nekte tilskuddsmottaker å motta tilskudd i ett eller flere påfølgende år dersom tilskuddet ikke brukes i samsvar med fastsatte betingelser. Mislighold av tilskudd kan få rettslig konsekvenser.

Se også [Standardvilkår for tilskudd fra Helsedirektoratet](#).

12. Utlysning

Tilskuddsordningen utlyses ikke. Tilskuddsmottakerne kontaktes direkte.

Standardvilkår for tilskudd fra Helsedirektoratet

Standardvilkårene er gyldig fra 01.11.2023

Generelle vilkår

Helsedirektoratets tilskuddsmidler skal brukes i tråd med gjeldende lover og regler, og etter forutsetningene gitt i regelverket for tilskuddsordningen og i tilskuddsbrevet. Dette innebærer også krav til at det utøves god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd i gjennomføringen av tilskuddsaktiviteten.

Tilskuddet skal disponeres på en slik måte at ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til de forventede resultater. Innvilgede tilskuddsmidler kan ikke omdisponeres til andre formål enn det tilskuddet er innvilget til uten skriftlig godkjenning fra Helsedirektoratet. Tilskuddet kan bortfalle helt eller delvis dersom tilskuddsmottakeren endrer planene eller forutsetningene som tilskuddet er innvilget på grunnlag av. Tilskuddsmidlene skal primært brukes til aktiviteter som er lokalisert og foregår i Norge.

Det er ikke anledning for tilskuddsmottakeren å benytte offentlige midler til å finansiere en aktivitet som allerede er fullfinansiert av offentlige tilskuddsmidler.

Tildeling av tilskudd forutsetter bevilgning gitt av Stortinget. Dersom vilkårene for bevilgningen endres, vil tilskuddsordningens regelverk også endres.

Nulltoleranse for mislighold av tilskudd

Helsedirektoratet har nulltoleranse for mislighold av tilskudd. Dette gjelder også for tilskudd hvor tilskuddsforvaltningen er delegert til andre aktører, for eksempel statsforvalteren.

Helsedirektoratet er pliktig til å gjøre tiltak hvis det kommer informasjon om mulig mislighold av tilskuddsmidlene. Direktoratet kan stanse utbetaling av tilskudd ved mistanke om at en mottaker gir uriktige opplysninger eller at mottaker ikke bruker tilskuddet i samsvar med de fastsatte betingelsene.

Helsedirektoratet kan kreve tilskuddet tilbakebetalt hvis mislighold blir dokumentert; for eksempel hvis mottakeren ikke oppfyller kravene som stilles i regelverket eller at det er gitt uriktige opplysninger. Mislighold av tilskuddsmidler kan også få rettslige konsekvenser.

Dersom tidligere innvilget tilskudd ikke er brukt i samsvar med de fastsatte betingelsene, kan Helsedirektoratet avslå søknad om videre tilskudd.

Lønnsmidler og reisekostnader

Lønnsmidler som i hovedsak finansieres av tilskudd, bør ikke overstige det som er rimelig i forhold til statlige lønninger. Reisekostnader må ikke overstige satsene i statens reiseregulativ. Det vises her til [statens personalhåndbok \(lovdata.no\)](https://lovdata.no).

Utstyr og investeringer

Tilskuddet skal ikke dekke utstyr eller investeringer av varig karakter dersom det ikke er "åpnet for dette" i tilskuddsbrevet eller regelverket for tilskuddsordningen. Det kan imidlertid dekke nødvendige driftskostnader eller en andel av driftskostnader der dette er i tråd med vedtaket.

I tilfeller der utstyr og investeringer dekkes, regnes dette som statens eiendom. Ved salg kan derfor Helsedirektoratet kreve at tilskuddsmottakeren betaler restverdien tilbake.

Krav til behandling av personopplysninger

Ved behandling av personopplysninger må tilskuddsmottakeren følge kravene i GDPR og personopplysningsloven.

Offentlige anskaffelser

Virksomheter som foretar anskaffelser med Helsedirektoratets tilskuddsmidler, må etterleve lov om offentlige anskaffelser og forskrift om offentlige anskaffelser. Virksomheten er pliktig til å undersøke om de er omfattet av ovennevnte. Tilskuddsmottakere er også omfattet av reglene når de kan regnes som offentligrettslige organer. Det vises her til [forskrift om offentlige anskaffelser § 1-2 \(lovdata.no\)](#).

Etterlevelse av statsstøttereguleringen

Norge er gjennom EØS-avtalen bundet av regelverket om offentlig støtte, også kjent som statsstøttereguleringen. Mottakeren er selv ansvarlig for å sørge for at tilskuddet ikke direkte eller indirekte blir benyttet til økonomisk aktivitet som kan vri konkurransen eller bygge opp egenkapital. Tiltaket anses å være en økonomisk aktivitet der det offentlige deltar i et marked og tilbyr varer og tjenester i konkurranse med private og andre offentlige aktører.

Tilskuddsmottakere som driver økonomisk aktivitet, må treffe tiltak for å unngå ulovlig kryssubsidiering. Disse tiltakene skal sikre at den aktiviteten som er finansiert av tilskudd holdes atskilt fra den økonomiske aktiviteten. Dette kan sikres gjennom atskilte regnskaper og fordelingsnøkler for fordeling av indirekte kostnader mellom aktivitetene. Det vises blant annet til [EØS-avtalens artikkel 61 \(lovdata.no\)](#) og [konkurranselovens § 11 c](#).

Rapportering

Tilskuddsmottakeren er forpliktet til å rapportere om bruken av midlene til Helsedirektoratet, herunder om bruken er i henhold til kravene i tilskuddsbrevet. Videre skal tilskuddsmottakeren rapportere om måloppnåelse og økonomi/regnskap på en måte som gjør at Helsedirektoratet kan kontrollere at pengene er brukt til formålet, slik det er beskrevet i tilskuddsregelverket, tilskuddssøknaden og tilskuddsbrevet.

Tilskuddet fra Helsedirektoratet skal brukes til å dekke det reelle finansieringsbehovet for å gjennomføre aktiviteten. Regnskapet skal inkludere alle inntekter som er relatert til den aktiviteten som er finansiert av tilskuddet. Inntekter kan være sykelønnsrefusjoner, deltakeravgifter, kiosksalg, sponsormidler med mer. Det forutsettes at eventuelle priser på varer og tjenester begrenses til et nivå som gjør at tilleggsinntektene ikke blir å anse som økonomisk aktivitet, jf. statsstøttereglene.

Transaksjoner mellom nærstående parter skal gjøres spesielt rede for.

Momskompensasjon til frivillige organisasjoner

Eventuelle tilskudd fra momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner skal holdes utenom regnskapet som innrapporteres for aktiviteten. Alternativt skal momskompensasjonen merkes tydelig, slik at et eventuelt overskudd som skyldes momskompensasjon ikke trekkes fra fremtidige tilskudd eller kreves tilbakebetalt.

Ubrukt tilskudd

1. Overføring av tilskuddsmidler til neste år

Hvis det på slutten av året gjenstår ubrukte tilskuddsmidler og aktiviteten ikke er fullført, kan tilskuddsmottakeren søke om å få overført tilskuddet videre til neste år. Dette er kun mulig ett år. Dersom mottaker kun skal søke om overføring av de ubrukte midlene kreves en kortfattet søknad per e-post.

Dersom tilskuddsmottakeren i tillegg til å søke om overføring av de ubrukte midlene, ønsker å søke om ytterligere midler det påfølgende året, skal de ubrukte midlene tas med i den nye søknaden som sendes inn. Søknaden må inneholde informasjon om både ubrukt tilskudd og nytt tilskudd.

2. Tilbakebetaling

Tilskuddsmidler som ikke er benyttet skal oppgis i tilskuddsmottakerens rapportering. Ubrukte tilskuddsmidler som ikke søkes overført til neste år, må tilbakebetales til Helsedirektoratet.

Har mottaker fått tilskudd fra flere enn Helsedirektoratet til samme aktivitet, vil andelen av de ubrukte midlene som tilsvarer Helsedirektoratets andel av det samlede tilskuddet, bli krevd tilbake. Helsedirektoratet vil utstede en faktura på beløpet som skal tilbakebetales etter at rapporteringen er behandlet.

Dokumentinnsyn

Tilskuddsmottakeren har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. [forvaltningsloven §§ 18 og 19 \(lovdata.no\)](#).

Tilsyn eller kontroller

Tilskuddsmottakeren skal fortløpende sende rapporter eller resultater fra relevante offentlige tilsyn eller kontroller til Helsedirektoratet.

Kontroll av tilskuddsmottakere

Helsedirektoratet kan føre kontroll med at tilskuddet brukes etter forutsetningene i regelverket og tilskuddsbrevet. Opplysninger som legges til grunn for innvilgelsen og den etterfølgende rapporteringen skal være riktige. Det vises til [bevilgningsreglementet § 10, 2. ledd \(lovdata.no\)](#).

Helsedirektoratet kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller. Direktoratet kan også gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen. Videre har Riksrevisjonen adgang til å kontrollere om tilskudd brukes etter forutsetningene, jf. [lov om Riksrevisjonen § 12 \(lovdata.no\)](#).

Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Oppbevaring av dokumentasjon

Helsedirektoratet krever at regnskapsdata og dokumentasjon av opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller rapporteringen, skal oppbevares for kontroll i minimum 10 år etter at tilskuddet ble mottatt. Det vises her til [lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte \(støtteprosessloven\) § 8 \(lovdata.no\)](#).

Gi beskjed om endringer

Tilskuddsmottaker må varsle Helsedirektoratet dersom adresse, bankkontonummer, organisasjonsnummer eller tilsvarende er endret.

AKSEPT AV VILKÅR

Akseptbrevet må returneres umiddelbart, og senest innen 4 uker etter mottatt brev.
Brevet skal sendes i retur til:

Helsedirektoratet
Postboks 220 Skøyen
0213 Oslo

Eller i skannet versjon til
postmottak@helsedir.no

Vår ref: 14/1554-153

PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN

Postboks 4623 Nydalen

0405 OSLO

Org.nr.: 980633004

Innvilget beløp: 95 805 807

Beløp til utbetaling: 95 805 807

Kontonummer 60960518392
IBAN-nummer (dersom bank er utenfor Norge)
BIC/Swift-kode (dersom bank er utenfor Norge)
Kontoens valuta (dersom bank er utenfor Norge)
Kontaktperson, telefonnummer og e-postadresse for økonomiansvarlig
Utbetalingen til mottaker bes merket med RBUP Øst og Sør grunnbevilgning 2024

Aksept av vilkår:

- PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN aksepterer vilkårene for tilskuddet i tilskuddsbrev av 15.02.2024 med tittel Innvilger tilskudd til Regionalt kunnskapscenter for barn og unges psykiske helse, region øst og sør (RBUP Øst og Sør), over statsbudsjettet 2024 kap. 765, post 74.
- PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN bekrefter at dette skjemaet gir riktige opplysninger om konto eid av tilskuddsmottaker, og at Helsedirektoratet varsles ved endringer.

Sted, dato og signatur

Bekreftelsen skal undertegnes av styreleder eller den som har signaturmyndighet (prokura). For kommuner og fylkeskommuner skal bekreftelsen undertegnes av rådmannen eller den som har fått delegert myndighet.